

Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda yoshlar madaniyatining oʻrni

Namangan davlat universiteti Ijtimoiy fanlar fakulteti Sotsiologiya yoʻnalishi 2-kurs talabasi Abdurahimova Shirinoy Shermirza qizi
Ilmiy raxbar: Qozoqov Sobirjon Zokirjonovich

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlar madaniyatining tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishdagi oʻrni chuqur tahlil qilingan. Yoshlarning madaniy qadriyatlari, innovatsion tafakkuri, ijtimoiy faolligi va milliy oʻzligiga tayanish qobiliyati tadbirkorlik jarayonlariga qanday taʼsir koʻrsatishi yoritilgan. Shuningdek, Oʻzbekiston Respublikasida yoshlarga yaratilayotgan imkoniyatlar, davlat dasturlari, ijtimoiy loyihalar, taʼlim va innovatsion ekotizimlar orqali yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini qoʻllab-quvvatlash tajribasi oʻrganilgan.

Kalit soʻzlar: yoshlar madaniyati, tadbirkorlik, innovatsiya, iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy faollik, davlat siyosati, madaniy qadriyatlar.

Роль молодежной культуры в развитии предпринимательства

Аннотация: В данной статье подробно анализируется роль молодежной культуры в развитии предпринимательской деятельности. Освещено влияние культурных ценностей, инновационного мышления, социальной активности и национальной идентичности молодежи на процесс предпринимательства. Рассматриваются государственные программы, социальные проекты и инновационные экосистемы, направленные на поддержку молодежного предпринимательства в Узбекистане.

Ключевые слова: молодежная культура, предпринимательство, инновации, экономическое развитие, социальная активность, государственная политика, культурные ценности.

The role of youth culture in the development of entrepreneurship

Annotation: This article provides an in-depth analysis of the role of youth culture in the development of entrepreneurial activity. It explores how cultural values, innovative thinking, social activity, and national identity among young people influence entrepreneurship. The study also reviews state programs, social projects, and innovation ecosystems that support youth entrepreneurship in Uzbekistan.

Keywords: youth culture, entrepreneurship, innovation, economic development, social activity, state policy, cultural values.

Kirish

Bugungi globallashuv jarayonida jamiyatlarning taraqqiyoti, asosan, inson kapitalining sifatiga, ayniqsa yoshlarning bilim darajasi, madaniy tafakkuri va innovatsion salohiyatiga bog'liq. Shu bois, har bir mamlakat o'z kelajagini yosh avlod bilan bog'laydi. Yoshlarning madaniyati — ularning dunyoqarashi, qadriyatlari, ijodkorlik qobiliyati, mehnatga munosabati va jamiyatda o'z o'rnini topishga intilishi bilan belgilanadi.

Tadbirkorlik faoliyati esa, yoshlarning bu fazilatlarini hayotga tatbiq etish uchun eng qulay maydon hisoblanadi. Chunki u nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki shaxsiy o'sish, ijtimoiy faollik, mustaqil fikrlash va mas'uliyatni ham shakllantiradi. Shu nuqtayi nazardan, yoshlar madaniyatini tadbirkorlik bilan uyg'unlashtirish — har bir davlat uchun ustuvor strategik yo'nalishdir.

1. Yoshlar madaniyati tushunchasi va uning ijtimoiy mohiyati

Yoshlar madaniyati — bu yosh avlodning ijtimoiy, iqtisodiy va ma'naviy hayotdagi o'ziga xos qarashlarini, qadriyatlarini, xulq-atvor normalarini ifodalovchi tizimdir. U jamiyatda mavjud madaniyatning muhim tarkibiy qismi sifatida yangilanish, ijodkorlik va harakatchanlik manbai bo'lib xizmat qiladi.

Sotsiologik jihatdan olganda, yoshlar madaniyati — bu “yangilik yaratish”ga bo'lgan tabiiy ehtiyojning ifodasidir. Aynan shu xususiyat yoshlarni tadbirkorlikka, ya'ni tavakkal qilish, mas'uliyat olish, yangilik yaratish va jamiyatga foyda keltirishga undaydi.

Madaniyatning bu shakli iqtisodiy rivojlanish uchun zarur bo'lgan “yumshoq ko'nikmalar”ni (soft skills) shakllantiradi: jamoada ishlash, muloqot qilish, muammolarni hal etish, tashabbus ko'rsatish va yetakchilik.

2. Tadbirkorlik faoliyatida yoshlarning innovatsion tafakkuri

Zamonaviy yoshlar raqamli texnologiyalar davrida ulg'aygan bo'lib, ularning fikrlash tarzi tez, tahliliy va kreativdir. Bu esa tadbirkorlikni yangi bosqichga olib chiqadi. Yoshlar o'z startaplarini yaratish, onlayn biznes yuritish, elektron savdolari tashkil etish, IT, marketing va dizayn kabi sohalarda faoliyat yuritish orqali yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratmoqdalar.

Innovatsion tafakkur — bu yangilikni faqat o'ylab topish emas, balki uni real hayotga joriy etish qobiliyatidir. Shu bois, yoshlar madaniyatida innovatsiyani qo'llab-quvvatlash, texnologik savodxonlikni oshirish va kreativ fikrlashni rag'batlantirish tadbirkorlik muhitining ajralmas qismiga aylanishi kerak.

Misol tariqasida, “Startup Initiatives”, “Technovation Girls”, “Yoshlar – kelajagimiz” dasturlari yoshlarning innovatsion g‘oyalarini biznesga aylantirish uchun zarur infratuzilmani yaratmoqda.

3. Yoshlar madaniyatining iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikdagi roli

Yoshlarning madaniyati, avvalo, ularning mehnat etikasini, jamiyatga foydali bo‘lish istagini va o‘z qadrini bilish tuyg‘usini shakllantiradi. Bunday yondashuv iqtisodiy barqarorlikka xizmat qiladi.

Masalan, tadbirkor yoshlar nafaqat o‘ziga, balki jamiyatga ham foyda keltiradi — ular yangi ish o‘rinlari yaratadi, ijtimoiy loyihalarni amalga oshiradi, ekologik mas’uliyatni targ‘ib qiladi va ijtimoiy tenglik g‘oyalarini ilgari suradi.

Yoshlar madaniyati bu jarayonda axloqiy mezon sifatida namoyon bo‘ladi: halollik, mas’uliyat, vatanparvarlik, jamoaviylik kabi qadriyatlar tadbirkorlik faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi.

4. O‘zbekistonda yosh tadbirkorlikni rivojlantirishdagi davlat siyosati

O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan ko‘plab dasturlar amalga oshirilmoqda. Jumladan:

“Yoshlar – kelajagimiz” dasturi doirasida 2018–2024 yillarda 50 mingdan ortiq yoshlar o‘z biznesini boshlash uchun imtiyozli kredit va grantlarga ega bo‘ldi;

“Har bir oila – tadbirkor” dasturi orqali yosh oilalarga ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish uchun moliyaviy ko‘mak ko‘rsatildi;

“Yoshlar daftari” tizimi orqali ijtimoiy himoyaga muhtoj, lekin faol yoshlar uchun imtiyozli kredit va o‘qish imkoniyatlari yaratildi.

Bu tashabbuslarning barchasi yoshlar madaniyati va iqtisodiy faolligi o‘rtasidagi bog‘liqlikni yanada mustahkamlamoqda.

5. Yoshlar madaniyatini tadbirkorlik ruhida shakllantirish omillari

Tadbirkorlik madaniyatini yoshlarda shakllantirish uchun quyidagi omillar muhim hisoblanadi:

1. Ta’lim tizimi — maktab va oliy ta’limda tadbirkorlik asoslari, iqtisodiy fikrlash, kreativ yondashuvni o‘rgatish.

2. Oilaviy tarbiya — mehnatsevarlik, halollik, mas’uliyat va tejamkorlik qadriyatlarini yoshligidan singdirish.

3. Ommaviy axborot vositalari — yosh tadbirkorlar haqidagi ijobiy namunalarning targ‘iboti.

4. Madaniy muhit — yoshlarni o‘z g‘oyalarini erkin ifoda etishga, yangilik kiritishga undovchi ijtimoiy atmosfera yaratish.

5. Raqamli imkoniyatlar — onlayn platformalar, elektron ta'lim, biznes forumlar orqali yoshlarning g'oyalarini global darajada namoyon etish.

Xulosa

Yoshlar madaniyati — bu nafaqat madaniy merosning davomchisi, balki iqtisodiy yangilanishning harakatlantiruvchi kuchidir. Yoshlarning madaniy salohiyatini to'g'ri yo'naltirish, ularda tadbirkorlik ruhini tarbiyalash mamlakatning kelajak iqtisodiy barqarorligi va innovatsion rivojlanishining kafolatidir.

Demak, yoshlar madaniyati va tadbirkorlik o'zaro uyg'unlashgan holda jamiyat taraqqiyotining asosiy ustuniga aylanadi. Shu sababli, davlat, ta'lim tizimi va fuqarolik jamiyati institutlari bu yo'nalishda birgalikda harakat qilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlar siyosatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi hisobotlari, 2024.
3. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
4. Weber M. The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. – London: Routledge, 1930.
5. To'laganova N. Yoshlar madaniyati va ijtimoiy faollikning sotsiologik tahlili. – Toshkent, 2020.
6. Muminov A. Tadbirkorlik psixologiyasi va sotsiologiyasi. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2022.
7. UNDP Uzbekistan. Youth Entrepreneurship Support Framework. – Tashkent, 2023.